

BAZI ALACAKLARIN YENİDEN YAPILANDIRILMASINA DAİR 7440 SAYILI KANUN GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO: 2) YAYIMLANDI

25/3/2023 tarihli ve 32143 sayılı Resmî Gazetede Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair 7440 Sayılı Kanun Genel Tebliği (Seri No: 2) yayımlanmıştır.

Tebliğle 7440 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin yirmi birinci, yirmi ikinci, yirmi beşinci ve yirmi altıncı fıkralarının uygulamasına dair usul ve esaslar düzenlenmektedir.

A- Depremden Etkilenen Hizmet Erbabına Yapılan Ayni ve Nakdi Yardımlarda Gelir Vergisi ve Damga Vergisi İstisnası

1- 7440 sayılı Kanunun 10. maddesinin yirmi birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca; işverenler tarafından **6/2/2023** ila **31/7/2023** tarihleri arasında (bu tarihler dâhil Kahramanmaraş İlinde meydana gelen depremler nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanlığınca 213 sayılı Kanunun 15. maddesi kapsamında mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde, **kendisi, eşi, çocuğu veya anne ve babası etkilenen** hizmet erbabına, mevcut ücret, prim, ikramiye gibi ödemelerine ilave olarak yapılan **ayni yardımların tamamı** ile **toplam tutarı 50.000 Türk lirasını geçmeyen nakdi yardımlar** gelir vergisi ve damga vergisinden istisna edilmiştir.

2- Ayni yardımlarda, ayni yardımın mahiyetine ve tutarına ilişkin bir sınırlama bulunmamaktadır. Nakdi yardımların toplam tutarının 50.000 Türk lirasını aşması durumunda, aşan tutar ücret olarak vergiye tabi tutulur.

3- Hizmet erbabının mevcut ücret, prim, ikramiye gibi ödemelerine ilave olarak yapılan ayni ve nakdi yardımlara ilişkin ödemeler, ücret bordrosunda gösterilecek ancak bu ödemelerin istisna kapsamına giren kısmı vergi matrahına dahil edilmeyecektir.

4- Hizmet erbabına yapılan ayni ve/veya nakdi yardım ödemelerinin hizmet erbabının; mevcut ücretine ilave olarak yapılması gerekmekte olup mevcut ücretinde bir artış olmaksızın bu istisnadan yararlanılması mümkün değildir.

5- 6/2/2023 tarihi itibarıyla mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde yerleşim yeri bulunan hizmet erbabının kendisi, eşi, çocuğu veya anne ve babası için yapılan ayni ve nakdi yardımların ücret bordrosunda gösterilmesi yeterli olup ayrıca bir belge aranmayacaktır.

6- Bu kişilerin yerleşim yerinin mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde olmadığı durumlarda ise bunların depremden etkilendiğinin; geçici olarak herhangi bir sebeple bu

yerlerde bulunduğuna ilişkin tespitler, ulaşım kayıtları, hastane kayıtları, hasar tespit raporları ve benzeri belgelerle tevsik edilmesi ve bu belgelerin ücret bordrosunun eki olarak muhafaza edilmesi gerekmektedir.

Örnek: İstanbul'da faaliyet gösteren işveren (D)'nin yanında çalışan hizmet erbabı (E)'nin, Malatya'da ikamet eden anne ve babası depremde etkilenmiştir.

İşveren (D) tarafından, anne ve babası depremde etkilenen hizmet erbabı (E)'ye 45.000 TL nakdi yardımda bulunulmuş, ayrıca hizmet erbabı (E)'nin İstanbul'a taşınan anne ve babası için 100.000 TL değerinde ev eşyası satın alınmış ve kendilerine teslim edilmiştir.

Hizmet erbabının ücretine ilave olarak yapılan 45.000 TL nakdi yardım ile aynı olarak yapılan 100.000 TL'lik yardımın tamamı gelir vergisi ve damga vergisinden istisna edilecektir.

B- Depremde Etkilenenlerin Bedelsiz Kullanımına Bırakılan Konutlarda Emsal Kira Bedeli Esasının Uygulanmaması

1- Kahramanmaraş ilinde meydana gelen depremler nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanlığınca mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde; 6/2/2023 tarihi itibarıyla yerleşim yeri bulunan gerçek kişilerin, ikamet etmeleri amacıyla bedelsiz kullanımına bırakılan konutlara ilişkin olarak 2023 yılı için emsal kira bedeli esası uygulanmayacaktır.

2- Devlet tarafından depremde etkilenenlere yönelik sağlanan barınma, kira, taşınma ve benzeri yardımların alınıyor olması, düzenlemeden yararlanmaya engel teşkil etmeyecektir.

3- Düzenleme, yalnızca 2023 takvim yılında bedelsiz kullanıma bırakılan süre için geçerlidir.

C- Depremde Vefat Edenlerin Mirasçılarında Tüzel Kişiliği Haiz Emekli Sandıkları, Yardım Sandıkları ile Sigorta ve Emeklilik Şirketleri Tarafından ve Bireysel Emeklilik Sisteminden Yapılan Ödemeler

1- Depremlerde veya bu depremlerdeki yaralanmalara bağlı olarak daha sonraki tarihlerde vefat edenlerin mirasçılarında, tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından ve bireysel emeklilik sisteminden 193 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (b) alt bendi ve (16) numaralı bendinin (c) alt bendi kapsamında yapılan ödemeler üzerinden Kanunun 94 üncü maddesi kapsamında gelir vergisi tevkifatı yapılmayacaktır.

2- Tevkifat kapsamı dışında olan bu ödemeler için **yıllık beyanname verilmeyecek**, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu gelirler beyannameye dahil edilmeyecektir.

Ç- Veraset ve İntikal Vergisi İstisnası

1- Depremlerde veya bu depremlerdeki yaralanmalara bağlı olarak sonradan,

- Vefat edenlerin mirasçılarına veraset yoluyla intikal eden mallar,

- **Vefat eden hizmet erbabının eş, çocuk, anne ve babasına**, hizmet erbabının işvereni tarafından 6/2/2023 ila 31/7/2023 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) yapılan yardımlar

dolayısıyla veraset ve intikal vergisi aranılmayacaktır. Ayrıca bu intikallere ilişkin olarak veraset ve intikal vergisi beyannamesi verilmeyecek ve yapılacak işlemlerde ilgili kurumlar tarafından ilişik kesme belgesi aranılmayacaktır.

2- İstisnanın uygulanabilmesi açısından murisin, mirasçıların, hizmet erbabı ile hizmet erbabının eş, çocuk, anne ve babasının deprem bölgesinde ikamet etme şartı bulunmamaktadır.

3- Mükelleflerin, ölümün depremden kaynaklanan nedenlere bağlı olduğuna dair ilgili kurumlardan alacakları rapor veya tevsik edici bir belge ile birlikte intikal eden malların kendilerine verilmesi/adlarına tescil edilmesi ya da devir ve ferağ talebiyle ilgili kurumlara başvurmaları durumunda veraset ve intikal vergisi ilişik kesme belgesi aranılmayacaktır. Kanunun yayımı tarihinden önce bu depremler nedeniyle meydana gelen ölümler için, tutulan resmî kayıtlar esas alınacaktır.

D- Mükelleflerin Tutulması Zorunlu Defterleri ile Kullanmak Mecburiyetinde Bulunduğu Belgelerinin Depremlerde Zayi Olması

1- 7440 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin yirmi ikinci fıkrası uyarınca 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremlerde;

a) 6102 sayılı Kanuna ve 213 sayılı Kanuna göre tutulması ve tasdiki zorunlu defterleri ile kullanmak mecburiyetinde bulunduğu belgelerini kaybeden mükellefler, durumu öğrendikleri tarihten itibaren 31/7/2023 tarihine kadar (bu tarih dâhil) yetkili mahkemeden kendilerine bu durumu tespit eden bir belge verilmesini isteyebileceklerdir. **Böyle bir belge almamış olan mükellef, defterlerini ve belgelerini ibrazdan kaçınmış sayılacaktır.**

b) Tabii afete uğrayan yerlerde bulunan mükellefler, defter ve belgelerinin zayi olduğuna ilişkin belgeyi dilerlerse il veya ilçe idare kurullarından da alabileceklerdir. Bu şekilde alınan belgeler de yetkili mahkemeden alınmış belge sayılacaktır.

2- Defterlerinin işyerinde veya 3568 sayılı Kanun uyarınca yetkili meslek mensubunun faaliyetlerini yürüttüğü yerde zayi olduğunu beyan eden mükellef, ilgili mahkemeye veya il/ilçe idare kuruluna başvurduğunu gösteren belge ile yeni defterlerin açılış onayını/tasdikini notere yaptırabilecektir.

3- Deprem nedeniyle defterleri zayi olan mükellefler, söz konusu defterlerini kullanmaya başlamadan önce ve her halükârda mücbir sebebin sona erdiği tarihten itibaren en geç 15 gün içinde yeni defter tasdik ettirerek bu defterleri tutacaklardır.

4- Bu kapsamda yapılan yeni defterlerin tasdiki işleminden, 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (2) sayılı tarife hükümlerine göre noter harcı, 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununa göre her ne adla olursa olsun noterlik ücreti alınmayacaktır.

5- e-Defter uygulamasına dahil olup 7440 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin yirmi ikinci fıkrası uyarınca 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremlerde e-Defter (yevmiye defteri ve defteri kebir) dosyaları zayi olan mükelleflerden 2020/Ocak ila 2023/Ocak aylarına (bu aylar dâhil) ilişkin e-Defter dosyaları ile bunlara ilişkin berat dosyalarının ikincil kopyalarını muhafaza edilmek üzere Gelir İdaresi Başkanlığı bilgi işlem sistemlerine iletener, söz konusu e-Defter dosyaları ile bunlara ilişkin berat dosyalarını, zayi belgesi aranmaksızın, www.edefter.gov.tr adresinde yayımlanan e-Defter Uygulama Kılavuzunda açıklanan usullere uygun olarak e-Defter uygulaması üzerinden 31/7/2023 tarihine kadar (bu tarih dâhil) indirebileceklerdir.

e-Defter uygulamasına dahil olup 7440 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin yirmi ikinci fıkrası uyarınca 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremlerde e-Defter (yevmiye defteri ve defteri kebir) dosyaları zayi olan mükellefler, e-Defter uygulamasına dahil oldukları hesap döneminin ilk ayı ila 2019/Aralık ayına (bu aylar dâhil) ve 2020/Ocak ila 2023/Ocak aylarına (bu aylar dâhil) ait olan ancak mezkur Genel Tebliğin "4.4.1." numaralı kısmının (e) bendi kapsamında muhafaza edilmek üzere Gelir İdaresi Başkanlığı bilgi işlem sistemlerine iletilmeyen aylara ait e-Defter dosyalarına ilişkin olarak, durumu öğrendikleri tarihten itibaren 31/7/2023 tarihine kadar (bu tarih dâhil) yetkili mahkemeden kendilerine bu durumu tespit eden bir belge verilmesini isteyebileceklerdir. Böyle bir belge almamış olan mükellef, defterlerini ibrazdan kaçınmış sayılacaktır. Söz konusu mükellefler, bahse konu e-Defter dosyalarının zayi olduğuna ilişkin belgeyi dilerlerse il veya ilçe idare kurullarından da alabileceklerdir. Bu şekilde alınan belgeler de yetkili mahkemeden alınmış belge sayılacaktır.

Zayi belgesinin temin edilmesini müteakip, zayi belgesi ile birlikte durumun Başkanlığa yazılı olarak bildirilmesi ve Başkanlık tarafından istenilen bilgi ve belgelerin (talep edilecek bilgi ve belgeler e-Defter Uygulama Kılavuzunda açıklanır) ibraz edilmesi halinde, mükelleflerin zayi olan e-Defter kayıtlarının yeniden oluşturulması ve bunlara ait yeni oluşturulan e-Defter ve berat dosyalarının e-Defter uygulaması aracılığıyla Gelir İdaresi Başkanlığı sistemine yeniden yüklenmesi için Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yazılı izin verilir.

E- Depremler Nedeniyle Mücbir Sebep Hali İlan Edilen Yerlerde Bulunanlardan Olan Alacaklarda Şüpheli Alacak Uygulaması

1- 7440 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin yirmi beşinci fıkrasına istinaden şüpheli alacak karşılığı ayrılabilmesi için;

a) Borçlunun, 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş İlinde meydana gelen depremler nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanlığınca mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde; gelir ve kurumlar vergisi yönünden mükellefiyet kaydının bulunması veya gelir vergisi mükellefiyeti bulunmayan ancak yerleşim yeri bu yerlerde olan gerçek kişi ya da kuruluş ve faaliyet yeri bu illerde bulunan kurumlar vergisi mükellefiyeti olmayan teşekkül olması,

b) Alacağın ticari veya zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesiyle ilgili olması ve borçlunun faaliyette bulunduğu yerde meydana gelen deprem tarihinden önce doğmuş bulunması,

c) Alacağın varlığının 213 sayılı Kanunda sayılan (fatura, sözleşme, müstahsil makbuzu, gider pusulası gibi) belgeler ile tevsiki ve bulunması halinde sipariş mektubu, irsaliye, alacak senedi, çek gibi belgelerle teyidi,

ç) Alacağın ilgili hesap dönemi kayıtlarına bir gelir unsuru olarak girmiş, bir başka ifade ile hasılat kaydedilmiş ve katma değer vergisi beyannamesinde beyan edilmiş olması, (İleride yapılacak mal veya hizmet alımları için sipariş avansı niteliğinde yapılan ödemelerden, diğer bir ifade ile ticareti yapılan mal veya hizmetin maliyetiyle ilgisi olan verilen sipariş avanslarından kaynaklı alacaklar, söz konusu şartlar aranmaksızın bu bent kapsamında değerlendirilecektir.)

d) Açılan tespit davası üzerine mahkeme tarafından borçlunun mal varlığının en az üçte birini kaybettiğine yönelik verilmiş bir karar bulunması,

gerekmektedir.

2- Borçlunun malvarlığında meydana gelen zarar derecesinin tespiti sırasında sigortadan alınan tazminat, zararı azaltan bir unsur olarak dikkate alınacaktır.

3- Tebliğin bu maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen şartları haiz alacaklar için bilanço esasına göre defter tutanlarca karşılık ayrılması, işletme hesabı esasına göre defter tutanlarca söz konusu alacağın deftere gider yazılması mümkün bulunmaktadır.

Bu kapsamda, söz konusu alacaklar için karşılık ayrılabilmesi borçlunun deprem nedeniyle malvarlığının en az üçte birini kaybettiğine ilişkin olarak açılacak tespit davası sonucunda verilecek karara bağlanmıştır. Dolayısıyla, 7440 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin yirmi beşinci fıkrası 12/3/2023 tarihinde yürürlüğe girdiğinden, yetkili mahkemelerce verilen tespit kararına istinaden şüpheli alacak için bilanço esasına göre defter

tutanlar tarafından 2023 takvim yılı (özel hesap dönemi tayin edilenlerde, içinde bulunulan hesap dönemi) bilançosunun pasifinde karşılık ayrılabilir, işletme hesabı esasına göre defter tutanlar tarafından ise söz konusu alacak yine aynı dönemde defterin gider kısmında gösterilebilir.

4- Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan 3.000 (2023 yılı için 8.900) Türk lirasını aşmayan alacaklar için depremden zarar gören borçluya yazılan taahhütlü mektubun geri dönmüş olması halinde, posta memurunun şerhini gösteren zarfın gerektiğinde ibraz edilmek üzere zamanaşımı süresince saklanması yeterli olup, ayrıca ikinci bir yazı gönderilmesine gerek bulunmamaktadır.

Ayrıca borçlunun ikamet ve işyeri mahallinin kullanılamaz durumda olduğunun tespiti halinde bu tür alacaklar için tebligat yoluna gidilmesi gerekmemektedir.

5- Bu şekilde karşılık ayrılan/gider yazılan alacaklar, daha sonra tahsil edilmeleri halinde, tahsil edildikleri yılda gelir yazılacaktır.

F- Taşıtlara İlişkin Hususlar

1- Mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde, depremlerde yıkılan veya ağır ya da orta hasarlı binalara ve ağır hasar görerek kullanılamaz duruma gelen taşıtlara ilişkin olup 6/2/2023 tarihinden önce tahakkuk eden ve bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan motorlu taşıtlar vergisi ile bu alacaklara ilişkin vergi cezası, gecikme faizi, gecikme zammı terkin edilir ve taşıtlar üzerinde 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre vergi dairelerince tatbik edilmiş hacizler kaldırılır.

Bu hüküm, fıkra kapsamına giren taşıtlara 6/2/2023 tarihinden önce 2918 sayılı Kanunun 116. maddesine göre verilen trafik idari para cezası ile 6001 sayılı Kanunun 30 uncu maddesine göre verilen idari para cezaları ve bu cezanın verilmesine ilişkin geçiş ücreti ile gecikme zammı alacakları için de uygulanır.

2- Ağır hasar görerek kullanılamaz duruma gelen taşıtlar ibaresi; deprem nedeniyle, ağır hasarlı hale gelerek kullanılamaz duruma gelen taşıtlar ile göçük altında kalarak enkaz kaldırma çalışmalarında bulunamayan veya kullanılamaz duruma gelerek bulunduğu yerden alınması/çıkarılması mümkün ya da ekonomik olmayan taşıtları ifade eder.

3- Kapsama giren taşıtlara ilişkin olarak;

- 6/2/2023 tarihinden önce tahakkuk eden ve bu Kanunun yayımı tarihi olan 12/3/2023 itibarıyla ödenmemiş bulunan motorlu taşıtlar vergisi ve bu vergiye ilişkin vergi cezası, gecikme faizi, gecikme zammı,

- 6/2/2023 tarihinden önce 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 116 ncı maddesine göre verilen trafik idari para cezası, 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanunun 30 uncu maddesine göre verilen idari para cezaları ve bu cezanın verilmesine ilişkin geçiş ücreti ile bu alacaklara ilişkin fer'i alacaklar terkin edilir.

G- Binalara İlişkin Hususlar

1- Kanunun 10. maddesinin yirmi altıncı fıkrası kapsamında yer alan binalara ilişkin 2023 yılı ve önceki yıllar için 6/2/2023 tarihinden önce tahakkuk eden ve 7440 sayılı Kanunun yayımı tarihi olan 12/3/2023 itibarıyla ödenmemiş bulunan emlak vergisi, taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı ve işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi ile bu alacaklara ilişkin vergi cezası, gecikme faizi ve gecikme zammı ilgili belediyelerce terkin edilir.

2- Konutlara ilişkin olarak belediyeler veya büyükşehir belediyesi bulunan yerlerde su ve kanalizasyon idareleri tarafından 6/2/2023 tarihinden önce düzenlenen su faturalarında ayrıca gösterilmek suretiyle tahakkuk eden ve 7440 sayılı Kanunun yayımı tarihi olan 12/3/2023 itibarıyla ödenmemiş bulunan çevre temizlik vergisi ile bu vergiye ilişkin gecikme zammı ise belediyeler veya ilgili su ve kanalizasyon idareleri tarafından terkin edilir.

Düzenlemeye aşağıdaki bağlantı yolunu kullanarak ulaşabilirsiniz.

Saygılarımızla

Vizyon Grubu

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/03/20230325-5.htm>